

**N:o 112.**

Ankom till Riksd. kansli den 2 maj 1905, kl. 3 e. m.

*Utlåtande, i anledning af väckt motion om anvisande af medel för beredande af lindring i fraktagifterna för transport å statsbanorna af stråfoder m. m. till de af 1904 års missväxt lidande provinserna i västra Sverige.*

(R. A.)

I en inom Andra Kammaren af herr *O. N. Olsson* i Heden m. fl. väckt motion (n:o 159) har föreslagits, det Riksdagen måtte besluta att utaf innevarande års järnvägstrafikmedel ställa till Kungl. Maj:ts förfogande ett belopp af 100,000 kronor för att — efter vederbörlig pröfning i hvarje fall samt på grund af ansökningar från de korporationer, nödhjälpskommittéer och enskilde, hvilka utan ekonomisk vinst förmedla tillhandahållandet af stråfoder och utsädesspannmål inom de utaf förra sommarens missväxt härjade provinserna i västra Sverige — däraf bereda godtgörelse åt nämnda korporationer m. fl. intill det belopp, med hvilket de af kungl. järnvägsstyrelsen debiterade frakterna å stråfoder öfverstigit statsbanornas själfkostnader för dessa transporter till de härjande provinserna.

I motionen har omförmälts, hurusom i anledning af den under nästlidet år inträffade missväxten i Bohuslän länets hushållningssällskaps förvaltningsutskott hos Kungl. Maj:t gjorde framställning om fraktfrihet å statens järnvägar för det stråfoder, som genom hushållningssällskapet komme att under 1904 års höst och vinter inköpas för att tillhandahållas länets jordbrukare, men att denna framställning, sedan järnvägsstyrelsen afstyrkt bifall till densamma, blifvit af Kungl. Maj:t afslagen. Ehuru på annat sätt något understöd till de af missväxten drabbade lämnats, vore dock dessa fortfarande i stort behof af hjälp; och hafva motionärerna af denna anledning framställt sitt förslag, som afser att till förmån såväl för Bohus-

län som för öfriga af förra sommarens missväxt drabbade provinser i västra Sverige bereda vederbörande viss godtgörelse för debiterade frakter å statens järnvägar.

Utskottet, som tagit kännedom om det utlåtande som järnvägsstyrelsen den 20 september 1904 till Kungl. Maj:t afgaf öfver ofvan omnämnda ansökning af Göteborgs och Bohus läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott, får här af samma utlåtande meddela följande:

»På grund af Eders Kungl. Maj:ts särskilda medgifvanden hafva under tiden oktober 1902—juni 1903 och december 1903—juni 1904 försändelser af födoämnen och fodermedel, afsedda att tillhandahållas nödlidande inom resp. län fått antingen afgiftsfritt eller mot väsentligt nedsett frakt befordras öfver statens järnvägar, under den förra perioden till Norrbottens, Västerbottens, Västernorrlands, Jämtlands och Kopparbergs samt under den senare perioden till Norrbottens och Västerbottens län.

I fråga om dessa fraktlindringar är likvisst att märka, att de afsett att underlätta anskaffandet af födoämnen och fodermedel åt de invånare inom nämnda län, som ledo verklig nöd, samt att de gällt sådana delar af landet, för hvilka på grund af deras aflägsna läge från vederbörande produktionsorter järnvägsfrakterna äro i ovanligt hög grad betungande.

Nu framhållna synpunkter hafva för styrelsen varit bestämmande vid afgifvande af de underdåniga utlåtanden, i hvilka styrelsen föreslagit de fraktlindringar, som sedermera af Eders Kungl. Maj:t beviljats. Samma skäl kunna emellertid enligt styrelsens förmenande icke göras gällande i nu förevarande fall. Af ansökningsskrifvelsen synes nämligen ej framgå, att någon af missväxt orsakad verklig nöd, jämförlig med den, som rådde i förenämnda län, skulle vara rådande inom Göteborgs och Bohuslän, och icke heller eljes har styrelsen fått den uppfattning, att så skulle vara förhållandet. Lika litet torde med fog kunna påstås, att de olika orterna inom ifrågavarande län äro belägna på så synnerligt långt afstånd från de produktionsområden för hö och halm, från hvilka den tillförsel kan äga rum, hvarigenom den öfverklagade foderbristen skulle afhjälpas.

Vid sådant förhållande och då styrelsen hyser den uppfattning, att, därest fraktlindringar af nu ifrågavarande slag, för hvilka ur synpunkten af statens järnvägars ekonomiska intresse icke finnes något skäl, öfver hufvud taget skola beviljas, mera trängande skäl böra föreligga, än nu är fallet, samt för öfrigt vederbörande hushållningssällskap förklarar sig ämna på det sätt, som synes styrelsen vara det enda riktiga, nämligen genom beviljande af lån på billiga villkor samt genom förmedlande af fördel-

aktiga inköp af foder, bistå de behöfvande inom länet, anser sig styrelsen böra afstyrka bifall till den underdåniga ansökningen.»

Liknande framställningar om fraktlindring ingåfvos till Kungl. Maj:t jämväl från Värmlands läns samt Älfsborgs läns norra hushållningssällskaps förvaltningsutskott, och blefvo dessa framställningar, som af järnvägsstyrelsen afstyrktes på samma skäl, som i ofvan meddelade utlåtande anförts, likaledes af Kungl. Maj:t afslagna.

Utskottet får vidare meddela, att Kungl. Maj:t i anledning af den inträffade missväxten nästlidet år från undsättningsfonden anvisat följande belopp till kommuner eller behöfvande jordbrukare inom nedannämnda län nämligen:

	såsom understöd utan återbetalningsskyldighet	såsom räntefria lån	Summa
inom Göteborgs och Bohus län	kr. 21,000	kr. 439,800	kr. 460,800
» Älfsborgs .....	» » 16,000	» 106,400	» 122,400
» Skaraborgs.....	» » 5,000	» 124,000	» 129,000
» Värmlands.....	» » 8,000	—	» 8,000
	<hr/> Summa kr. 50,000	kr. 670,200	kr. 720,200

Då, såsom af det förestående framgår, frågan om fraktlindring å statens järnvägar i anledning af nästlidet års missväxt redan varit föremål för Kungl. Maj:ts pröfning samt Kungl. Maj:t funnit skäl att på annat sätt bereda de af missväxten hemsökta provinserna understöd och hjälp, anser utskottet Riksdagen icke hafva anledning att, på sätt motionärerna föreslagit, ingripa för att på en omväg bereda vederbörande den särskilda förmån, som Kungl. Maj:t funnit i förevarande fall icke böra medgifvas. Utskottet hemställer alltså,

att ifrågavarande af herr Olsson m. fl. väckta motion icke må vinna Riksdagens bifall.

Stockholm den 2 maj 1905.

På statsutskottets vägnar:

HUGO TAMM.

Herr *F. E. Pettersson* har begärt få antecknad, att han icke deltagit i detta ärendes behandling inom utskottet.